

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Octagesimusprimus ar. de verbis otiosis/ multiloquio/ [et] fractio[n]e
silentij quoru[n]dam religiosoru[m]. Quid est verbu[m] otiosum. De no[n]
curantib[us]. De p[...]is venialib[us]. De multiloquio. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Liber II.

in genere qđ non licet in specie. ex de offi. ordi. si sacerdos. Lauseant tamē vt in locutione generali lingua refrenent; q; qui minus considerate loquuntur; sentier mala. v. q. v. s. Is illud. cl. iii. dist. sit recto. fin. Jo. an. i. Lauseat etiam fratres seminaris discordia inter fratres; quod deus singulariter odit. Prover. vi. Qui congregare venit nō dispergere. Jo. x. v. iiii. q. s. qm̄ vetus. ex de baptis. c. si. Lauseant etiam ne sint bilinguis. vide. s. in p̄m. l. iiii. s. in additio que incipit. Item immunit. ver. bilinguis. sicur eoz quidā sunt. Bilinguis aut̄ sunt qui mala loquuntur in absentia; ex bona in presentia. vel qui praetendunt q̄ bona int̄cione vel causa iocū dicunt; qui in intentionem mala habeat. Prover. xviiij. Verba bilinguis quasi simplicia; t̄ ipsa pueniunt usq; ad interiora v̄t̄ris. p̄. l. iiii. Molliti sunt sermones suos sup̄oleū; et ipsi sum iacula. Tales male dicti sunt. Eccl. xxvij. Susarro et bilinguis male dicti; multos em turbat pac̄ habentes. Lingua tercia multos cōmouit. tc. s. ad Timo. iii. Diacones similiter pudicos; non bilinguis.

Articulus. lxxij.

A

Otiosa
verba q
sunt.

Lia vitia quorū.

dām religiosorum presentis temporis sunt
verba otiosa / multiloquii / et fractio filiē
ti. Et primo qđē verbū otiosum fin. Bie
ro. est qđ sine utilitate loquētis dicit aut
audientis. vel fin. Biego. qđ carer ratione iustae necessitatē
aut int̄cione p̄ utilitatem. Item Biero. Quoties ve
tro loquimur aut nō in opportuno tempore aut loco; aut nō
cōuenit audiētibus; tonis sermo malus p̄cedit de oeno
stro ad destructionē eoz qui audiuntur. Consideremus ergo
qd̄ loquamur; qđ omni verbo otioso redditum sumus
rationē in die iudicii. Mat. xij. xij. q. vlti. c. penit. xvj. dist.
s. criminis. ad s. Per quod. c. dico qđ etia deo nō debet
loqui religiosi te p̄ posse filiēt; qđ nō est tempus opportunitum.
p̄. xvj. D̄bimur t̄ filiū a bonis; t̄ qđ melior est obediē
tia silentij qđ sacrificiū talis tempore verbi dei. viij. q. s. sc̄dū.
facit etia ad hoc. xvj. dist. s. criminis. ver. quoties plus lo
quitur. cl. iii. dist. sit recto. in s. ibi. opportune. et ibi. oppor
tunitatē. et s. pariter. Et huius nō frenantis linguā suam
vana est religio. Jaco. i. v. q. v. in loco. t̄ ibi erit cultus iusti
tie filiū. Et qđ incōsiderato loquif. v. q. vi. s. sed aliud. Et
oia tēpus habent. Eccl. iii. Verba aut̄ scurrilia et turpia
nō sunt computanda inter otiosa. Biero. Qui ob scurrilita
tem replicat et cachinnis ora dissoluit. tly. dist. clericū scur
rilem. et aliquid profert turpitudinis; in otiosi sermonis
scriminosi reus tenetur. Et Biero. Nuge in ore faci
dotis. blasphemie sunt. Ifede ad cachinnos mouerit; fe
dius mouerit. Porro serrahere aut derabentē audire qđ
hoc danabilius sit nō facile dixerint. Cachinnos. artis. i. iij.
deo rides. inde dicit hic cachinnus rufus annus inutilis et
dissolutus et derisorius. Utel cachinnus componit a con et
cygnus qui est albus vñit. ppter dētes qui albere viden
tur in rūfū dissoluto. et inde dicit hic cachinnos. onis. qui rū
der dissolutus irridet. fin. Biego. deriuacionib. Lhy. dist.
Qis sermo vanus dicitate spū immido pferit. Lingue no
stre organa sunt spūsancti. fin. Amb. Qui loquitor bona
verba; est quasi os dei. t̄ qđ loquif mala verba; est quasi os
diaboli. Quāto quis est magis virtutis; tāto magis d̄ lo
qui et audire de virtutib. De frequēti locutione virtutiorum
quis incidit in virtutia; t̄ de frequēti locutione virtutū in vir
ture. De malo nō possunt dicere quātū est; nec de bono
quātū est; qđ virtutē a nō sis in cōprehēibile est. Maiorū
virtutis est bifacere qđ bin loqui. Deberer habere hō collū
instar grui; vt quasi et multos nodos trāfaret verbū ante
qđ egredere de ore. p̄. l. iiii. Lingua mea calamus scribe
velociter scriberis. s. spūsancti qui nescit tarda molinina
fin. Amb. et legit t̄ no. de penit. di. s. his aut̄. als est sub. c.
multiplex. in glo. scriptū. Mat. xij. Dñe verbū otiosum
qđ locuti fuerint boie. redder de eo rationē in die iudicii.
vbi Lhy. Dist. aut̄ verbū est; qđ mēdar est; qđ calū;

niam habet. quidā aut̄ dicunt qm̄ t̄ vanū; quale est quod n̄
sum mouet in ordinatū; vel turpe inuercundū. Item fin
Biego. Verbum otiosum est si omis̄is seris de rebus frivo
lis loquamur; et fabulas narremus antiquas. arg. ad hoc
xvj. dist. legat. Et sup̄ illud Eccl. vlti. in s. dicit glo. qđ de
verbo ignō. t̄ter plato iudicium erit. Lunca que fuit addu
cer in iudicium p̄ omnī errato siue boni siue mali sit; t̄ mas
rime hec sunt caueda in sacerdotibus. Bern. Inter ecclā
res nuge in ore facer dotis. blasphemie. Nūquid o sacer
dos os tuū euangeli cōfecrati; unde ī talibus os aperi
re nō licet; qđ est assuefacte sacrilegi. Zabia sacerdotis
custodiū scientiā. Malach. s. nō spūcaria. tlii. dist. s̄tis
cor. Hiero. Beata lingua que nō nouit nisi de diuinis ser
monē texere. C B Sunt aut̄ quidā religiosi qui nō cu
rāt devenit; nec ea timēt; sed timēda sunt. Aug. Ista ha
leuia nō cōtēnere. si cōtēnē qđ appēdis; expelat qđ sumpa
do numeras. Et sup̄ illud Job. xxxi. Nonne p̄le confidat ip̄ē
vias meas; dicit glo. Si deus enīscūtūfūs vias cōdēda
rat; sic gressus diminutat; vt nec minime cogitationes ac
tenuissima verba que apud nos s̄lū valuerit; eius iudicio
indiscussa remaneant. Sed que ratio p̄ redit de verbis
otiosis; qđ ipsa sine ratio dicatur. Bernar. Si p̄ptera
verbū otiosum est qđ nullā causam rationabilē habeat;
quā rationē redire poterimus de eo quod est per rationē?
Licer cōfabulari (cōiunt) donec p̄errāteat posta;
quā tibi ad agendā penitentiam ad obtinendā venia ad ac
quirēndā gratiā; ad promerendā gloriam; miserari cōditō
ris indulſit. Item timenda sunt istaventialia; ne inter mul
ta venialia cōcidat aliquid mortale. Eccl. xir. Qui spēnit
modicā; paulatim decider. Biego. Utalii gradā; vidēne
obuarie arena. Idē. Si ista minima negligētū; infernū
biliter seducti audacter maiora p̄petram. legit. i. Rega
xvij. qđ Absalon ppter crines inservit querit. et Sainson
abficiū crinibus debilis facit. Est. Judicii. ro. Et venia
la obnubilat cōcharitatem; licet nō extin̄tū; sic pulsus
oculū. Et qđ Aug. dicit qđ nullū peccari est adeo veniale;
qđ nō fiat criminale dū placet. ver. hinc Augu. et vide ibi
in glo. i. cuius. xvj. di. s. criminis. sub. c. vñi. or. ar. Addē
hic qđ legit t̄ no. de peni. dist. iij. de quotidiani glo. Et
Augu. Necea dimitti nobis volumus que in baptismō di
missa nō dubitamus; s̄ illa que humane fragilitati quis
parua tñi crebit; a subrepūt; que si collecta t̄tra nos fuerit;
ita nos grauabit et oppīnit; sic aliquid vnum grāde
peccati. Quid etenim ad naufragiū interēt vrum vno
grandi fluctu nauis operatur et obuatur; at paulatim
submersus aqua in sentinam per negligētū culpam de
relicta artē; contrempta implet naucem; atq; submerget.
E multiloquio etia cauedū est religiosis. qđ
boiem reddit otiosum multiloquii; et breui. Lyc
loquii amabilē. Unde quidā p̄bs interrogat. Si
tus quō quis hoibus placere posset. inq. Si
gesleris optima; et locut̄ fureis paucā. Eccl.
xix. Qui odit loquacitatem; exigit quātū malitia. Eccl. xix. Qui
multis yr̄is verbis; odiāt aiām suā. Proter. In multo
quo p̄t̄m nō deerrit; qui aut̄ moderat labia huius prudētū
sumus el. Eccl. v. Pauci sunt sermones sui. Eccl. vi. Om
nis labor hominis in ore eius. Etiam multiloquii bonos
cauendum est. cl. iii. dist. fin. sit recto; ad finem. v. q. vi. s. sed
aliud. Ibi. Qui custodit os suum; custodit animam suam.
qui autem in considerate loquuntur; sentit mala. Turpilo
quium etiam eis est maritine cauendum. ad Epheb. v. ibi.
Aut turpiloquium; ad Eccl. x. Et corrumpit donos mo
res colloquia mala. Et ideo Eccl. x. Virtute p̄mā elle p̄
t̄ copescere lingua. Bern. Mois et vita in manibus ling
gue. ideo oī potienda est custodia; vt nec vitalem edifica
tionem clausura damnet; nec letalēs permīces liberū for
tiatur egestū. Biero. P̄ius sermo veniat ad linā qđ ad
linguam. Eccl. iii. Noli citatus esse in lingua tua. Seclini
dū Climacum multiloquium est vane glorie cathedra.

boiem reddit otiosum multiloquii; et breui. Lyc
loquii amabilē. Unde quidā p̄bs interrogat. Si
tus quō quis hoibus placere posset. inq. Si
gesleris optima; et locut̄ fureis paucā. Eccl.
xix. Qui odit loquacitatem; exigit quātū malitia. Eccl. xix. Qui
multis yr̄is verbis; odiāt aiām suā. Proter. In multo
quo p̄t̄m nō deerrit; qui aut̄ moderat labia huius prudētū
sumus el. Eccl. v. Pauci sunt sermones sui. Eccl. vi. Om
nis labor hominis in ore eius. Etiam multiloquii bonos
cauendum est. cl. iii. dist. fin. sit recto; ad finem. v. q. vi. s. sed
aliud. Ibi. Qui custodit os suum; custodit animam suam.
qui autem in considerate loquuntur; sentit mala. Turpilo
quium etiam eis est maritine cauendum. ad Epheb. v. ibi.
Aut turpiloquium; ad Eccl. x. Et corrumpit donos mo
res colloquia mala. Et ideo Eccl. x. Virtute p̄mā elle p̄
t̄ copescere lingua. Bern. Mois et vita in manibus ling
gue. ideo oī potienda est custodia; vt nec vitalem edifica
tionem clausura damnet; nec letalēs permīces liberū for
tiatur egestū. Biero. P̄ius sermo veniat ad linā qđ ad
linguam. Eccl. iii. Noli citatus esse in lingua tua. Seclini
dū Climacum multiloquium est vane glorie cathedra.

per quā se ipsam manifestare a compatisce propalare natus habet. Multiloquii est insipiente argumenū: dertacionis porta: manuductio: scurrilitatis: mēdaci minister: cōpūctiois resolutio: et cōditio: vanitatis: intellectu disperfia: acide vocato: p̄curso: somni: dissipatio: oīis custodie: exterminatio caloīis: et ferioīis frigefactio: orationis obscuratio. Silentiū in sc̄ientia est mater orationis: a capiūtate rengatio: ignis custodia: actus cogitationū: intērio pugnatio: vbi glos sup. Elima. q; nō solū ab impugnatiōibus custodit silētū: sed nec eis appropinquare finit. lusenus collagio: amicitia lacryma: memoie mortis operarō: pene etere p̄ctio: iudicij eterni diligēs: inquisitor: melitie minister: confidētē proprie inimicitia: tranquillitas coniugalis concūcūs: amoris docēdi repugnator: sc̄ientia additamentū: dei verboz cōdito: nō apparet pfectus: latē ascensus. Cognoscēs delicta: tenuit lingua: qui vero multiloquii est: nō cognoscit se. Silentiū amicus appos pinguar deo: et latēter colloquēs a deo illuminat. Iesu s̄lētū. Jo. xviii. Mar. xiiii. infelix Pilatū. q; dicuntur in ps. xvi. Dici custodiā vias meas: vt nō delinquam in lingua mea. Ervno por. est non valerē cotinere: aut ex vana gloria: aut ex gula: vt in diuite epulone q; in lingua cruciabatur. Lue. xvi. Doc silentiū apud religiosos male seruafū: q; oratione carecent et in cella nō sunt: et p̄cessione querunt: et steriles et frigidas habet animas: et gultu diuino carēt: et mundū nedū suū fuit: sed bibūt de peni. dist. q; q; vero. Reprobi et xeno doctri. vaniglo: iōis sunt: et quiete cor: dis non habent. Abbas Agathon per tres annos misit lapis den in our silentium affectans. Respondit senet. Silencium est seruidam vespere quo interrogetur. Si taciturnus fuerit: requiem possidebis. Dicit Euagius. Non antcipes loqui: nisi fuerit requisit. Arsenius dixit. Sepe me locutum fusse penitus: at vero tacuisse nunq;. Dicit Antonius discipulo. Si affectaueris silentium: ne arbitris te tēterere virtutem: sed indignum te loqui p̄stire. Dicit Gregor. Quonodo possumū saluare animas nostras: quum lingua nostra aperto ostio sepe profiliat. Dicit seconde quibusdam fratribus multum loquentibus etiam deo: q; boni erant: sed atrium illoz non habebat ostium: sed qui volebant intrabant stabulum: et soluebant aīfī. hoc autem diebat quis quicquid illis evenisset: loquebatur. Abbas Pennen. Qui in corde loquitur: non seruat silentium: etiā ore clauso. Qui cum iuuamine de mane usq; ad vesperam loquitur: seruat silentium. Aug. Et tacētibus de te domine quoniam sunt loquentes muti. Dicitur fuit Arsenio a christo. Fuge: race: quiesce. Ne sunt radices non peccandi. Ila. xx. In silentio et spe erit fortitudo nostra. Abbas pasto. Omnis labo: quicunque evenit tibi: et taciturnitate superabitur. Sapiens. Nemo stultus raterē p̄fet. Thym. iii. Sedebit solitarius: et raterēt. Seneca. P̄sum argumentum composite mentis etiūtū: posse secum considerere secum morari. Dicit Grego. q; beatus Benedictus recedens ab illis. vñ. q; s; hoc autem. malis monachis habitavit secum. ii. lib. dialogorum. Bernar. Eun quo est deus: nūq; est minus solus: q; quum ipse est solus. Quod ideo dicit: quia tunc haber suam consolacionem: et liberius haber suum verum consolatorem. s; deum. Grego. Non sufficit homo p̄ficerere ad viraq; diuisus: q; si ceteris auditū aperteſt interior ſordescit. Iaco. iii. Lin; quam ante nullus domare potest. ibi vide de lingua. Eccl. xiiii. Beatus vir qui non est lapsus verbo et ore suo. Abi non est clauſura oīis: non est clauſtrum: sed vobis patens abh; muro ambiū. p; ouer. xxi. in fi. Sic ut vobis patentes et abh; muro ambiū: ita vir qui nō potest cohibeſt in loquendo spiritu suum. Religio vbi nō seruant silentium: dic illud Job. xxx. Quasi rupto muro et aperta laua irruerūt super me. De indicio silentio regulari. vñ. q; s; scipio. t; c; placuit. s; et de ita. mo. cū ad monasterium. q; in oratorio: ex de cele. mis. dolentes.

Articulus. lxxiiij.

Ertractato dei

Dgratia statu aplico martyrii et confessor anachoritarū: et omnīis aliorū religiosorū copioſe: et quōmodo status isti lugubris erunt plangendi: q; in sancta dei ecclēsia quodammodo ceciderūt a perfectione et puritate sua. Nūc in fine operis et pro cōplemēto eius de statu virginū qui est perfectus in dei ecclēsia status: breuissimū est tractandū: et sicut in superioribus hoc seruauit alloquo: sanctam matrem nostrā ecclēsia dices. Dicimū virgo casta mater ecclēsia: vni viro christo legitime copulata. ii. ad Corint. xi. xviii. q; i. nuptiarū. An status virginalis adducāt te vera: citet p̄seuerer: et vere dices. Virgines bone: nostra trāſlatio haber pulchre. Amos. viii. deficiens dicit p̄pheta. subaudi nūc. xxiij. q; v. si paulus. **C**A Sed primo sc̄iedū est p̄virginitas quadrupliciter sumit. Primo p̄ fidēlēs: teat qđrū trāſtate. vñ sup̄ predic. locū Apł. ii. ad Cor. xi. Despondi vos tc. glos. Aug. Virginitas fides est incorrupta: et facit intelligi. cipitur p̄. cal. c̄. nuptiarū. Sc̄do p̄ integratitē carnis: vñ de glos. s̄l. p̄. locū. Virginitas carnis corp̄ est intactū. vñ Aug. cōtra Julianū. Pudicitia est res mētis: virginitas copia. Ad hoc. xxiij. q; v. de pudicitia. Tertio p̄ pudicitia mētis cū integratitē carnis quātū ad p̄positū seruādi ē: sic virginitas massif in Lucia etiā si inuita fuisset op̄ p̄fressa. xxiij. q; v. s; t; c; reuera. et. c; ita ne. ibi. Apprehensa carne suis exerceat libido nō sua. t; c; p̄posito. t; c; sicut nesmo. Quarto p̄ pudicitia mētis cū integratitē carnis: nō solū in p̄positū seruādi sed etiam in actu: et de tali dicit Apł. i. ad Cor. vii. Mulier inimpta et virgo cogitat que dñs sum vir sit sancta copore et sp̄n. Virginitas se sumpta excellēter accipit. Et habētibus virginitatē tamē comunitatē annulus aureus in ecclēsia militari: in signū q; sunt sp̄ose chātili singulares: et in ecclēsia triūphati merito eis redetur aureola. de his habet. xxiij. q; v. ille. Et est sc̄iedū q; hec virū pudicitia q; est virū animū. et p̄al. c. pudicitia. t; c; ita. quia virtus sit animi: nūq; pot amittit aīo incorrupto: quia animo nō interficiat. vñ p̄. cal. c; ita. ne. t; c; vñ. q; i. merito. Dec autē virū pudicitia que est in aio: eadē est in virginibus et in cōiugatis et in viduis. Sed in virginib; appellat virginitas. In cōiugatis pudicitia. xxiij. q; s; nuptiarū. xxiij. q; s; sicēm. ultra p̄. p̄. ibi. Nec vera eius pudicitia cūn cōluge. t; c; et. s; et. h; et. p̄. vñ. p̄. p̄. Et quū dicit. In p̄inērib; castitas. de hocno. xxiij. q; v. in summa. Et autē fīm Augu. in lib. de nuptiis et concupiscētis: virginitas in carne corruptibili perpetua incorruptionis meditatio. i. p̄positū seruādi perpetuā integratitē: vt fuit excellētissime in marre dei dīcēte Luce. i. Quoniam virū nō cognoscō. i. nō cognitūram in p̄positū. xxiij. q; ii. s; ibi. Quo fieri studiū. Et carnē vero corruptibili intellige carnē possiblē corrupti et nō corrūpi. vt fuit caro Adam in statu innocentie. dīcēte. dist. iiiij. placuit. Et Ambro. in lib. v. de virginitate. Quid est castitas virginalis: nō experio contā. tonis integratitē. **C**Et notandum q; carnis corruptio per oppressionem nō priuat ab aureola s̄i Altissimū doctēlem et Accellariū Parafēsem et Richardū. et cōtēt hoc tenētē theologi per verbū. Luce. Si inuitā me feceris violari: castitas mīhi duplicabīs ad coronā. xxiij. q; v. Sed talis nō habebit insignia q; dātur specialib; virginib; in ecclēsia militari: vt annulus aureus et similia. Sed Ray. et cōtēt oīis canonis et Aug. cū quibus sentio: tenent q; fuit ante baptismū fuit post baptismū aliqua fuerit oppressa: p̄cet intervirgines poterit consecrari: nec habebit aureola: nec insignia in ecclēsia militanti: habebit tū maiori gloriā si mente corrupta nō fuit: sed non talem. vñ. xxiij. dīscip. acutus. no. xxiij. q; v. s; in glos. ar. violenter corruptam. et. c; reuera. et. c; ille. et per Aug. eadē. q; c; p̄posito. c; finge. et. c; ille. et opti. facit. xv. q; i. si quis non iratus. Nec refert fīm Augonem. verum in huiusmodi corruptione sit facta. seminum commissio necne: quia fuit adulta: fuit impubes aīo q; non

Anviolē
ta virgi
nis opp̄
sio cōm
ptā p̄uet
aureola,